

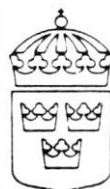
Motion till riksdagen

1989/90:A108

av Maggi Mikaelsson (vpk)

med anledning av prop. 1989/90:76

Regionalpolitik för 90-talet

Mot.
1989/90
A108-110

Regionalpolitik för Västerbotten

Regeringens politik har, trots de senaste årens högkonjunktur, knappast lett till regional utjämning. I Västerbottens inland har man inte märkt mycket av arbetskraftsbristen i övriga delar av Sverige.

I länsarbetsnämndens prognos för 1990 pekar man på att skillnaden mellan kust- och framför allt fjällkommunerna har accentuerats. Man skriver också:

Den efterfrågebild som förväntas gälla närmaste året kan ytterligare *förstärkas av den regionala obalansen*. Planerad expansion sker främst i de delar av länet där arbetsmarknaden är god. I Vilhelmina är situationen oviss för flera företag. I Storuman halveras arbetsstyrkan vid ett av centralortens större företag. Neddragningarna inom gruvsektorn drabbar främst Malå. Budgetläget inom ett par av fjäll- och inlandskommunerna tycks tvinga dem till en mycket restriktiv personalplanering.

Regeringens politik på övriga områden, t.ex. skatteomläggningen och förslaget om kommunalt skattestopp, kommer också att slå hårdare mot inlandet.

I propositionen föreslås att sex av länets tio inlandskommuner skall höra till stödområde 1, medan fyra kommuner – Bjurholm, Lycksele, Vindeln och Norsjö – skall höra till stödområde 2. Vpk avvisar detta förslag och anser att *de kommuner som har tillhört stödområde B skall överföras till det nya stödområdet 1*.

De tio inlandskommunerna i Västerbotten har alla under lång tid fått vidkännas en mycket kraftig befolkningsminskning på grund av utflyttning och födelseunderskott. Utflyttningen har berott på arbetslöshet förorsakad av en genomgripande strukturomvandling. Den negativa utvecklingen har pågått under 60-, 70- och en stor del av 80-talet. Det är först under de senaste två-tre åren som en förändring har kunnat märkas. Under perioden 1980-1987 har den kraftigaste försämringen skett inom den kommungrupp som i propositionen föreslagits tillhöra stödområde 2.

De fyra kommunerna har var och en särskilda skäl som talar för att de skall höra till samma stödområde som resten av inlandet.

Bjurholm är Sveriges minsta kommun med ett invånarantal 1989 på 2 990 personer. Mellan 1980 och 1988 minskade befolkningen med 12 %. Man har

en sned ålderspyramid, med en betydligt större andel gamla än genomsnittet, vilket visar sig i en negativ sysselsättningsutveckling, som är den näst sämsta i hela Sverige.

Vindeln har under flera år på 80-talet visat upp länets högsta eller näst högsta födelseunderskott och genomsnittet för åren 1983–89 är 31 personer/år.

Norsjös stora problem är förutom dem som gäller för *Bjurholm* och *Vindeln* att man har ett stort kvinnounderskott.

Lycksele uppvisar inte lika dystra siffror som de tre övriga, men *Lycksele* är den enda staden i inlandet och måste få en chans att utvecklas till ett regionalt centrum. *Lycksele* ligger bra till för hela länet och är något av en knutpunkt. Med en placering i stödområde I skulle *Lycksele* kunna medverka till att koncentrationen till kuststäderna minskar.

Den hittillsvarande utvecklingen i inlandet visar att den förda regionalpolitiken varit otillräcklig. Huvudskälet är synen på Norrland i allmänhet och inlandet i synnerhet som tärande områden. De vackra ord som står i propositionen om att "– – – politiken skall främja en rättvis fördelning av välfärden mellan människor i olika delar av landet" står i kontrast till hur konkreta förslag hanteras. Ett förslag från den regionalpolitiska utredningen, som också har drivits av vpk i många år, att övervinsterna från länets vattenkraftsproduktion skall återföras till länet, har t ex avisats i propositionen.

Vpk stödjer regionalpolitiska kommitténs förslag om att 1 örelkWh av vattenkraftsskatten skall återföras till länet i form av en regional stödfond.

När det gäller förslaget om sänkta socialavgifter är det vpk:s uppfattning att dessa pengar kan användas mer effektivt än som det rena företagsägarstöd som det är idag. Vpk har i sin partimotion istället föreslagit en *riktad insats på sex timmars arbetsdag för kvinnorna i inlandet*. Det regionalpolitiska stödet hittills har varit inriktat på stöd till manliga sysselsättningar – mer än hälften av stödet har gått till verkstadsindustri- och träindustriföretag. Detta trots att kunskapen om att det i stor utsträckning är kvinnorna som lämnar inlandet har ökat. Utan en satsning på kvinnorna dör inlandet.

Vpk menar att ett konkret stöd till att genomföra sex timmars arbetsdag inom vård och omsorg både skulle ge bättre arbetsvillkor för dem som arbetar inom dessa områden och ge kvinnor en större möjlighet att få en egen försörjning i inlandet. Försök som har gjorts i bl.a. *Kiruna* visar enbart på positiva effekter.

För att kvinnorna i inlandet skall känna att de är viktiga och att de behövs krävs dessutom att *kvinnors kunskaper och engagemang tas tillvara på ett bättre sätt*. Landsbygdskampanjen *Hela Sverige ska leva* bars i stor utsträckning upp av kvinnor. De förslag och idéer som denna kampanj resulterade i förtjänar ett bättre öde än att "läggas till handlingarna".

Ytterligare två förslag i regeringens proposition kommer att få negativa konsekvenser för inlandskommunerna. Det ena är begränsningen av investeringsstödet till industrilokaler enbart till privata företag. Tillverkningsindustrin är relativt ung i Västerbotten och det finns brist på industrilokaler på vissa ställen. För att kunna erbjuda företag konkurrensmässiga hyror *bör därför kommunägda industrifastigheter kunna få samma bidrag som de som utgår till privata företag*. Detta är speciellt viktigt för inlandet.

Det andra förslaget som kommer att få negativ effekt för inlandet är slopandet av stödet till intensifierade kommunala sysselsättningsinsatser (IKS-verksamhet). Denna verksamhet fyller ett stort behov för de människor som bor långt från tätorternas arbetstillfällen. *Vpk anser att IKS-stödet skall behållas.*

Mot. 1989/90
A108

Hemställen

Med hänvisning till det anförda hemställs

1. att riksdagen beslutar överföra Bjurholms, Vindeln, Norsjö och Lycksele kommuner till stödområde 1,
2. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om att övervinsterna från vattenkraftsproduktionen skall återföras till länet,
3. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om behovet att ta till vara kvinnors kunskaper och erfarenheter,
4. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om samma bidrag till kommunägda industrifastigheter som till privatägda,
5. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om behovet av att behålla IKS-stödet i inlandet.

Stockholm den 26 mars 1990

Maggi Mikaelsson (vpk)